

2. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет/ К.Друри. Пер. с англ. Под ред. С.А. Табалиной. – М.: АудИтг-ЮНИТИ. 1994. – 560 с.
3. Закон України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”, затверджений ВРУ 16.07.99р. №996 – XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.rada.gov.ua>
4. Садовська І. Концепції управлінського обліку в процесі еволюційного розвитку / І.Садовська // Економічний аналіз.- 2010.-№6.-С.149-151.

*Шевчук Л. В., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Саченко С.І.*

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ

Умовою розвитку та успішної господарської діяльності підприємств є ефективне використання виробничих запасів. Виробничі запаси як складова виробничої собівартості готової продукції потребують єдності основних ланок їх управління. Як показує практика, ці завдання успішно виконує такий вид внутрішнього контролю, як внутрішній аудит. Передумовою існування такого контролю є взаємна зацікавленість власників та керівників підприємств і аудиторів у достовірній обліковій та звітній інформації.

Питання обліку та аудиту виробничих запасів на промислових підприємствах мають дискусійний характер, про що свідчить наявність проблем порушених у працях Пушкаря М. С., Бутинця Ф. Ф., Чебанової Н. В., Сопка В. В., Усача Б. Ф., Литвина Ю. Я., Білухи М. Т., Гетьман В. Г., Сук Л. К., Кулаковської Л. П. та ін. Ряд проблем організації обліку і аудиту виробничих запасів потребують подальших досліджень та наукових розробок.

Сучасний стан розвитку ринкової економіки пов'язаний з досить швидкими змінам в управлінні виробництвом. А це в свою чергу зумовлює необхідність вдосконалення такої функції управління як контроль, зокрема внутрішній аудит.

Внутрішній аудит підпорядковується не виконавчому органу підприємства, а безпосередньо засновникам підприємства.

Аналіз системи внутрішнього контролю виробничих запасів підприємства показує, що керівництво не займається повсякденним контролем діяльності організації, тобто, не завжди має інформацію про цю діяльність, часто не контролює достовірність звітів менеджерів різних рівнів управління. Це призводить до втрат запасів (їх знищенні, розкраданні, псуванні), відсутності необхідних змін всередині самого підприємства, зменшення його доходів, а це є негативним явищем для фінансового стану підприємства.

Ефективність роботи підприємства в умовах ринку можлива при створенні відділу внутрішнього аудиту – однією з найважливіших задач якого буде контроль раціональності використання виробничих запасів. Такий відділ здійснюватиме експертну оцінку економічної політики підприємства, у тому числі й облікової, оцінку системи внутрішньогосподарського контролю, який виконується всіма його структурними підрозділами.

Початкова стадія внутрішнього аудиту запасів розпочинається з вивчення стану підприємства, змін, які відбулися за поточний період, визначення і конкретизація об'єктів контролю, розробка плану й програми внутрішнього аудиту. За результатами дослідження внутрішнього аудиту запасів можна вибрати спосіб організації аудиту запасів чи це суцільний, вибірковий або комбінований.

Тому внутрішній аудит щодо виробничих запасів забезпечує користувачів (керівників, власників, зовнішніх аудиторів) правдивою інформацією, яку дані користувачі використовують при прийнятті управлінських рішень. Внутрішній аудит запасів є не лише поточний контроль – здійснюється при реєстрації операцій з запасами та наступний контроль – коли здійснюється узагальнення та аналіз фінансової інформації, але і попередній контроль – уже з перевірки первинних документів, наказів, кошторисів чи договорів – тобто проводиться профілактика. Внутрішній аудит запасів поєднує в собі елементи бухгалтерського, технічного й адміністративного контролів (рисунк 1).

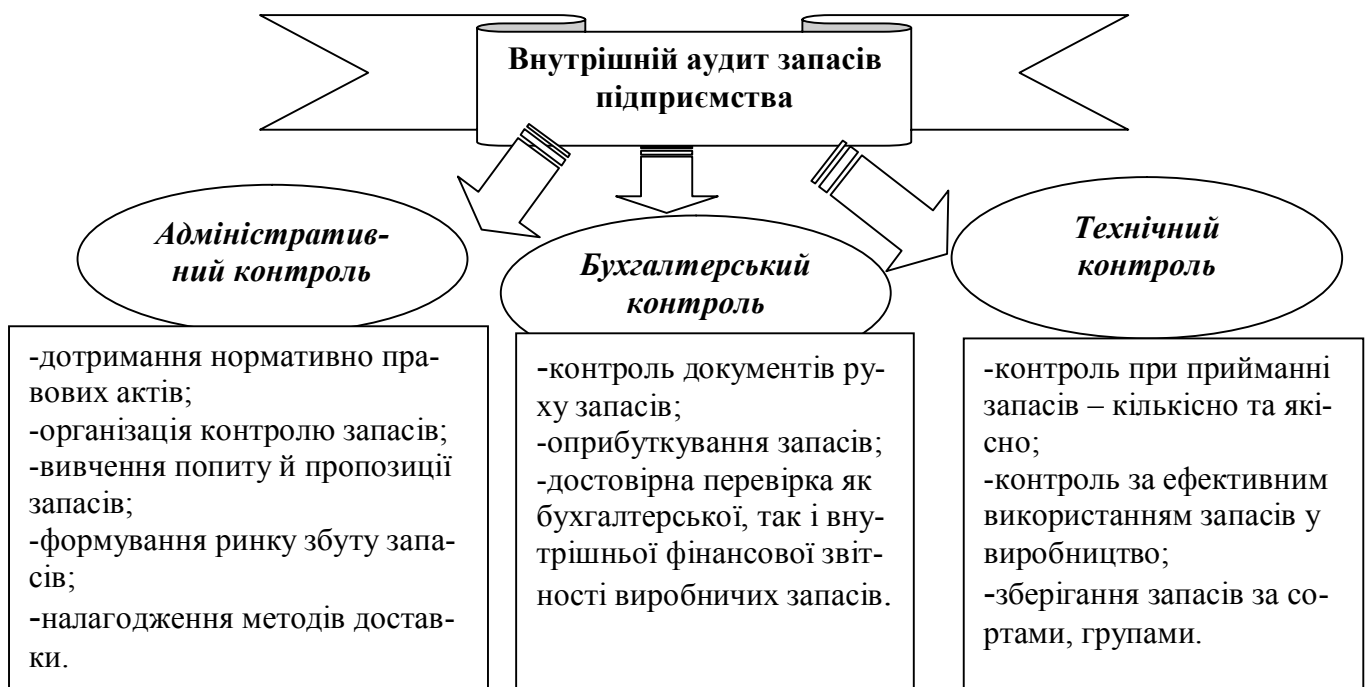

Рис.1. Внутрішній аудит запасів підприємства

Здійснюючи внутрішній аудит запасів, аудитор вивчає документи, за допомогою яких відтворює ланцюг господарських фактів від придбання

запасів, їх зберігання і до списання. Але аудиторське дослідження не повинно обмежуватись вивченням бухгалтерських документів.

Здійснення внутрішнього аудиту запасів обумовлюється типом та організацією виробництва, формуванням первісної вартості й методів вибуття запасів, специфікою технології підприємства. Проведення внутрішнього аудиту запасів можна здійснювати наступним чином:

перевірити достовірність дотримання нормативної та законодавчої бази, яка регулює облік запасів підприємства; робочий план рахунків; відповідальність підзвітних осіб; умови подання звітності; схему документообігу виробничих запасів. Здійснюється перевірка щодо виконання зобов'язань; використання запасів відповідно до кошторисів або нормативів; наявність і рух, формації, яка необхідна не лише управління, але і для інвесторів, кредиторів, банків, покупців.

- необхідно здійснювати інвентаризацію, арифметичну перевірку, звірку з розрахунками, порівнювання фактичних і планових показників; встановлення розходжень; розподіл повноважень та підготовка внутрішньої й зовнішньої звітності запасів.
- досконало знати технологічний процес підприємства (його ділянки, які пов'язані з якістю продукції, виникненням витрат). При цьому внутрішній аудитор не повинен допускати приховування матеріалів та сировини; використання завищених або застарілих норм; втрат; недодержання якості продукції у відповідності стандартів якості.

Аудитор при досягненні основної мети внутрішнього аудиту виконує такі завдання, а саме:

1. аналіз ефективності запланованих програм проведення внутрішнього аудиту запасів;
2. оцінку стану обліку та контролю запасів;
3. здійснює порівняння результатів отриманих з запланованими та затвердженими керівництвом самого підприємства;
4. прогнозує подальші (майбутні) стратегії запасів та висловлює власну думку.

Тобто, основні задачі аудиту виробничих запасів здійснюються в певній послідовності:

- збереження цінностей;
- дотримання норм витрат матеріалів і встановлених норм запасів;
- перевірка правильності оцінки і раціонального використання матеріалів у виробництві;
- аналіз стану обліку і внутрішнього контролю за рухом матеріалів.

Об'єкти, внутрішнього аудиту запасів можна згрупувати таким чином:

- запаси власного виробництва: напівфабрикати, готова продукція;

- купівельні запаси: сировина та матеріали (основна та додаткова), паливо (на господарські потреби, на виробництво), запасні частини, тара, інші матеріали.

Отже, при дослідженні даних об'єктів внутрішнього аудиту запасів аудитор має можливість своєчасно не тільки виявити, але й виправити суттєві помилки, які пов'язані з оприбуткуванням, рухом, оцінкою і вибуттям запасів підприємства. При цьому аудитор має запропонувати заходи щодо посилення системи внутрішнього контролю запасів. А також основне його завдання полягає в встановленні повноти та достовірності відображення в обліку і звітності операцій відносно руху запасів.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-ХІУ, зі змінами і доповненнями: [інтернет ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. № 3125-ХІІ [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" від 31.03.1999 р. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту/ Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча: посібник – К.: Каравела, 2005. – 568с.
5. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті / за ред. Бутинця Ф. Ф. – Житомир: ЖДТУ, 2004. – 352 с.

*Шільман М. Е., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Щирба М.Т.*

РОЗВИТОК ТА СТАНОВЛЕННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Аудит є однією з форм економічного контролю, функцією якого є оцінка облікової та звітної інформації про фінансово – господарську діяльність юридичних осіб, з точки зору законності методики та організації процесу. Зацікавленість в аудиті існує у різних користувачів – держави, адміністрації підприємства та їхніх власників, постачальників тощо. Дослідження засвідчують, що існує проблема низької якості аудиторських послуг, їх автоматизації, недостовірності інформації, наданої аудиторськими висновками, що негативно впливає на діяльність підприємств і економічне становище держави.